

Qo`ng`irotlar sulolasi tarixini o`rganayotgan yosh olma
jamiyat rivojlanishida ayollarning o`rni haqida

Құнғиротлар сулоласи тарихини ўрганаётган ёш олима жамият ривожланишида аёлларниң ўрни ҳақида

Хилола Назирова
Шарқшунослик институтиниң тәмомлаб, Фанлар академиясыннан Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик күләмалар институтыда илмий ходим бўлиб ишлаб келмоқда.
Хилола Назирова билан олиммалик ҳәти, шунингдек, жамиятда аёлларниң ўрни ҳақида сұзбат үноштиридик.

— Охирги пайтлерда аёллар оғандан, мөовалин, жоғимиятлардаги маъзул лавозимларга тайинланғанни мағбуттоду ғиб көлапнина. Нима деб ўйлайсиз, арек раҳбарлар ўнинг авт раҳбар тайинланышын ишад оқлом мухит аратта оладими?

— Ривожланган мамлекетларда раҳбарлар аёллар ҳам пойин экан, ленин йиғин 50 йиллар инида ўз исботини топди. Факт тарақкӣ топтан ва ривожланган мамлекетларда шундай. Ўтган асрнинг охирларида Вуек Британияда Тетчер хоним ҳуқумат бошлигини ҳам бўлган. У таригда “Темир хотин” деган ком билан көлди. Эътибор берилса, факт ривожланган мамлекетларда аёллар юкори раҳбар лавозимларидан ишлапширова. Демак, аёллар ҳам тўлуклари ишлапширова лаббатдан бор эканни исбот килиб бершиноқда. Масалан, Германияда ўндаң ишд ҳақиқати аёл киши-Ангела Меркель ҳуқуматини нусаф-фактилди бошвариб келинди. Демак, аёллар ҳам даслет курнишнан зорлактар билан ташшаса, ривожланган дарвозаси юкори бўлар экан. Аммо, эътибор беринг, ривожланган мамлекетларда аёллар даслет бошварунда ишламайди, эдот луизроқ ҳам Афганистониди, дешак, ривожланған номидаги жадорине боркин ривожланмайди. Балки биз айтган ўша зертнингни етишсендиганди.

Аёллардан зорлакларда ўй ёхслат, сифаттар да сифаттарни жойда позитив роль йўнайди. Ишончада ўзро толерантлик, илмий кайфийттин олиб келади. Асадийлик кабин ишто халваёт берадиган иллатлар ўйлолади.

— Сиз Фанлар академияси Шарқшунослик институтидаги ёш олимилар кенгашини ҳам бошқарасиз. Жамият ишлари илим йўлида халваёт қўлмайдими?

— Ха, Шарқшунослик институтининг ёш олимилар кенгашини 2017 йил

Менга айнан XIX аср Хоразм Кўнғиротлар сулоласи тарихига оид бўлган “Зубдат ут-таворик” асари жуда ёқди. Ушбу манба мени кўләмалар оламига ошуфта қиласган ва уни тадқиқ қилиш бахтига дейлман, чунки, майбашинослик нуқтам назаридан караганда, бу асрнинг б та кўләмаси мавжуд. Нима учун бахтига дейлман, чунки майбашинослик нуқтам назаридан караганда, бу асрнинг б та кўләмаси мавжуд.

Сентябрь ойидан бери бошқариб кепваш Фанлар академиясинин ташинида 35 та институт бор, шу институтларни бошқарув аппаратурини бошқаришти пайеъатин бўлган кадрларни аникун олиш учун ёш олимилар кенгашати оғолиатиди.

Илмий излакнинг жамиятни халваётни килибди. Мисол учун, бозда ёш олимилар кенгашин бир ойда бир кепваш аникун олишни келинди. Ва асосан, ўнда ишчи марта бўладиган конференцияни масалаларни жадо килинди, кида ўндан юнуси бориги кўрилди. Ву бошқарув ташини ёш олимилар кенгашини фокуслантиришга эфектив, ёъни самаралий Айнантирилган ўзда бошқаришти бўлди беради.

Шу билан бирга Ўзбекистон ёшлар иттифоқи вазирлик, идора ва ташкилотлар Республика Етакчинлар сенгашин тарбиядаги Ўзбекистон Республика Фанлар академияси Етакчинлар кенгашини ташкилотчиликни ҳам хизобланаман. Азо-ойи ишни билан ташкилотчилик ишларини беробар олиб боришга ҳаракат килимсан. Ҳамма оғиз ўлупурништа ҳаракат килимсан. Жамият ишлари ва илмий ишни ўзгун ҳолатда олиб боришга ҳаракат килимсан.

— Олми-тадқиқотчилар илмий излакнингни учун чет зор грантларни ҳам ютишади. Сиз ҳам шундай грант олганмиши?

— Албатта, олми-тадқиқотчилар илмий излакнингни учун чет зор грантларни ҳам ютишади. Германия, Франция, Россия, АҚШ, Англия, Туркия, Козогистон, Эрон давлатларининг илмий стажирлек, халқаро конференцияларда ютишади учун бир қанча грантлар соҳибасман.

— Хоразм тарихи ҳақида илмий тадқиқот килипетган эканона. Шу ҳақда галимлар беронгиз.

— 2008-2009 йилда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институтига тарихий майбашинослик бўйича вспиратуратга ўтиши киртакдим. Ўза Азиза аевалида уч обича насту тақлай олинидим. Чунки Буорор амирлигига оид хронология битта манбани бин Сидорд тарихига оид “Тарихи Азноми” нағасимни ва унини вариант сифатиде Мухаммадарис Оғаҳийнинг тарзиюи асарларидан бинадан сини “Зубдат ут-таворик”, ёъни “Тарихларнинг қайноми” асарларидан бирини тақлазам мухиниди. Ўза йайдад илмий заҳబарни тарихи Фанлар иномидан Нурибай Тошов эди. “Илмига кирб өнтийнинидаж” веини бирор мавзуу ўзинни қизиқсангиз, сиз у мавзуду ташаббус кетасиз. Шунинг учун, ўзинни ташланг, — дегандилар. Мен учун манба билан дар ташкиши чиҳдим. Менга айнан XIX аср Хоразм Кўнғиротлар сулоласи тарихига оид бўлган “Зубдат ут-таворик” асари жуда ёқди. Ишбу манба мени кўләмалар оламига ошуфта қиласган ва уни тадқиқ қилин бахтига мусосар бўлганим. Нима учун бахтига дейлман, чунки, майбашинослик нуқтам назаридан караганда, бу асрнинг б та кўләмаси мавжуд. Матн шунос спили, ёъни текстолот бирор-бир манбани тадқиқ килибтетиши пайтда шу номинанн барча кўләмалари билан ташкиши чиҳсан экан. Шуну амала ошенин учун Германиянинг Герда Хенкел Фондидан 6 ойли грант ютиб, Россия Шарқ кўләмалари институтига, Россия иттилоҳи кутубхонасида беъзоти ошигинашнага матн билан ишлашти музваффа, бўлганим. Бу манбанинг 6 та кўләмасидан 2 таси Россияда, 3 таси Ўзбекистонда, 1 таси Туркестонда сийланади. Шу грант доирасида илмий ишни, ёъни шу манбани илмий-заридий матнини нашр қилишта ўзиндими. Бу маъбда китоб халқида башар бўлганим учун 2016 йил Ўзбекистондаги МИЦАД (ЮСАВ), ёъни Марказий Осиёни илмий тадқиқ ўтиши халқаро институтти томонидан ишлаплаштирилган.

Айтиб ўтишим көрсек, ушбу манба халқаро талабларга мос холда яъни кириш қони ру ба инглис тилинда берилди. Шахо, этик, географик, хадисоларнинг кўроатемчлари тувилид: Шуннингдек, бу нашр Иттанблудаги “Медафесим” нариёти томонидан чоп этилди. Шу манбани тадқиқ килиб, илим ахлиги тадқиқ қилиш имкони овсаниз ўйлумир кетди. Мен бундан афзоуда амасман белки, ҳар бир менин жиддий индайди, ҳар битта манбанинг барча кўләмасини тадқиқ қиласган холда ушбу жанги нашр қилинганидан хураондиган. Бир тарихий манбани илмий мумомалага сиритка манбашинослик профессионал оруларидан бирни хрообланади.

— Доцентлик бўлладингизми?

— Хамони пайтда эса PhD тарих Фанлар бўйича фанлари доктори увонини олиш учун “Кўнғиротлар сулоласи тарихий манбасинида Мухаммадарис Оғаҳийнинг “Зубдат ут-таворик” асарининг ўрни” нағасинида диссертацияни бўлмоқдаман.

Шахло АБДУЛЛАЕВА охубатлашибди.

[Скачать газету \(.pdf 3.35 mb\)](#)